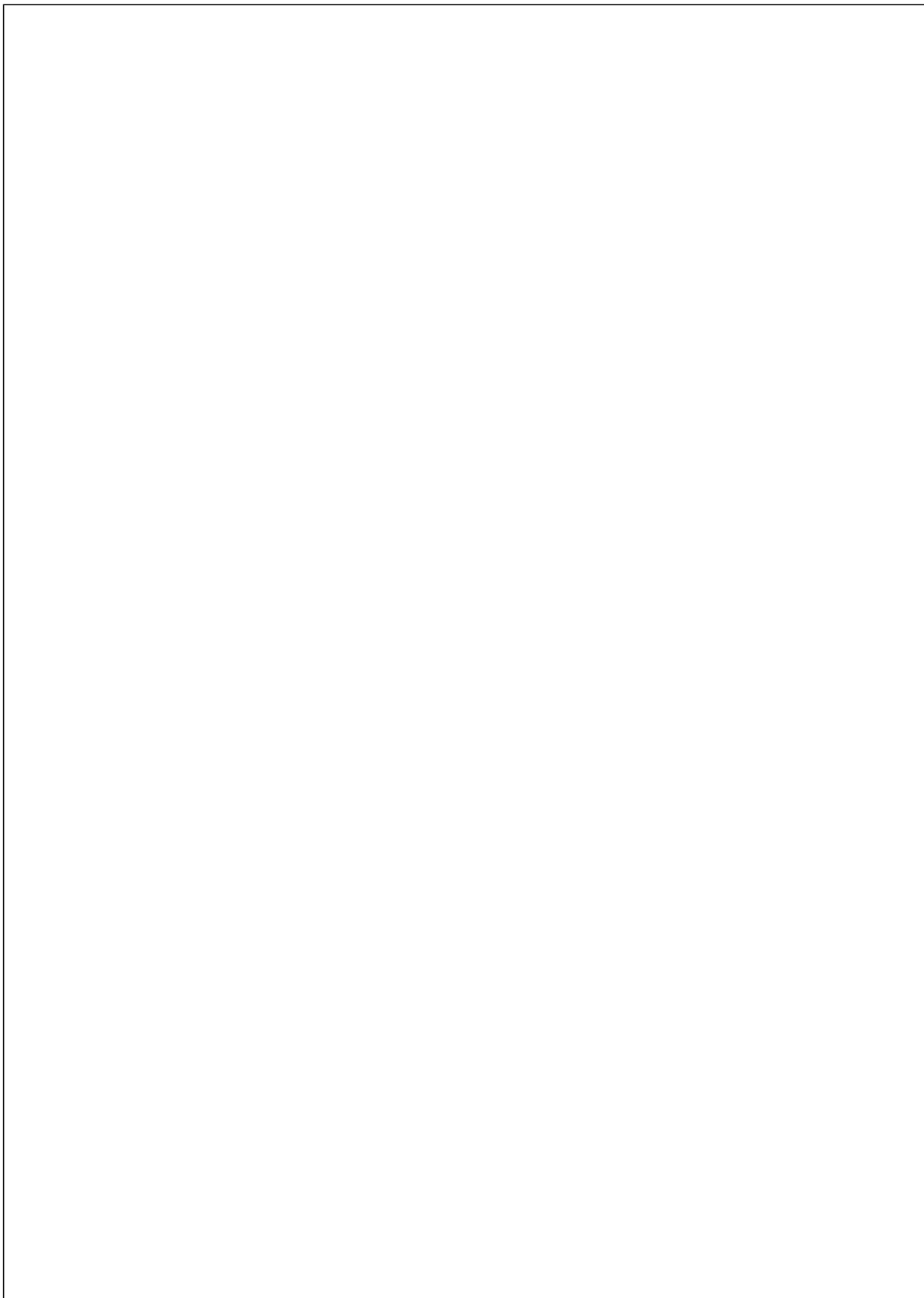

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/195274,Artur-Cieslik-Na-znak-przestrogi-Gdanski-Pomnik-Poleglych-Stoczniowcow-1970.html>
27.02.2026, 02:47

Artur Cieślik: Na znak przestrogi. Gdański Pomnik Poległych Stoczniovców 1970

Trzy strzeliście wznoszące się ku niebu stalowe krzyże, a na nich trzy kotwice trwające w pamięci o poległych w powstaniu grudniowym na Wybrzeżu. 16 grudnia 1980 r. odsłonięto pomnik Poległych Stoczniovców 1970.

16.12

[Grudzień 1970](#) [Kultura](#) [Polityka](#) [historyczna](#) [Solidarność](#)

Pomnik ofiar Grudnia'70 jest świadectwem ofiary życia złożonego przez człowieka prostego, ale wolnego i dumnego, w walce z totalitarnym systemem o godność. To szczególne miejsce w Gdańsku odwiedzali najwięksi tego świata. Przed pomnikiem głowę pochylili m.in.: 41. prezydent Stanów Zjednoczonych George Bush, premier Wielkiej Brytanii Margaret Thatcher i papież Jan Paweł II.

Pomnik pełen symboli

Jak rozumieć symbolikę pomnika? Trzy krzyże o wysokości 42 metrów i wadze 42 ton każdy, ustawione na planie trójkąta o nieregularnym i spękanym kształcie, upamiętniają trzech pierwszych zabitych stoczniovców. Spinające krzyże mosiężne kotwice, każda ważąca 2 tony, są znakiem nadziei i nawiązują do wydarzeń z 1956, 1970 i 1980 roku.

W dolnej partii pomnika umieszczono płaskorzeźby ze stali nierdzewnej przedstawiające życie stoczniovców. Widnieją na nich również daty: 1956, 1970, 1980 i 1981. Na jednej umieszczono fragment wiersza Czesława Miłosza:

„Który skrzywdziłeś człowieka prostego, / śmiechem nad krzywdą jego wybuchając, / (...) nie bądź bezpieczny. Poeta pamięta. / Możesz go zabić – narodzi się nowy. / Spisane będą czyny i rozmowy (...).”

Od strony stoczni znajduje się mur z około 40 tablicami. Zawierają one m.in: 21 postulatów strajkowych, tekst Psalmu 29, wers 11 (wg przekładu Czesława Miłosza) i nazwiska poległych w 1970 roku.

Na pomniku znaleźć można także inskrypcję z przesłaniem w pięciu językach (polskim, niemieckim, angielskim, francuskim i rosyjskim):

*„Pomnik Poległych Stoczniovców 1970
Pomordowanym – na znak wiecznej pamięci
Rządzącym – na znak przestrogi iż żaden konflikt społeczny w ojczyźnie nie może być rozwiązany siłą
Współobywatelom – na znak nadziei iż zło może zostać przewyciężone.”*

Decyzja o wzniesieniu pomnika zapadła w gronie członków Społecznego Komitetu Budowy Pomnika (SKBP) pierwszego dnia po zakończeniu strajków sierpniowych.

W jego powstanie zaangażowani byli wszyscy liderzy rodzącego się ruchu „Solidarność”: Andrzej Gwiazda, Lech Wałęsa, Henryk Lenarciak i Anna Walentynowicz.

Ale zanim pojawiły się pierwsze artystyczne i projektowe propozycje, komunistyczna władza próbowała uniemożliwić upamiętnienie ofiar, których sama była sprawcą.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Grudzień 1970, Kultura, Polityka historyczna, Solidarność

Artykuł